

ponovno srečanje z njenim človeškim ljubimcem Gregorjem, ki mu uspe v vsaki novi reinkarnaciji zgubiti glavo, ali pot mlade vampirke Jenne (Beanie Feldstein), ki jo je Nadja ugriznila, da bi jo opolnomočila. A vsak del prinese tudi nov fantastično grotesken zaplet: večer v mestu s tisočletnim in zelo lačnim Afanasom, organizacijo panseksualne vampirske orgije ali povabilo pred zvezdniški svet vampirjev, na katerem se pojavi originalna zasedba filma – Waititi, Clement in Jonathan Brugh – in nekaj nedavnih filmskih vampirjev – Tilda Swinton, Evan Rachel Wood, Danny Trejo, Wesley Snipes in drugi. Vsa stvar je še vedno posneta kot dokumentarec, s kamero iz roke, ki včasih, zaradi vseh nevarnih in nepredvidljivih situacij, pobežlja, da bi dogajanje ujela. Hkrati so realističnemu stilu spretno dodani posebni učinki, ki prepričljivo pokažejo, kako se vampirji spremenijo v netopirje. Skoraj zagotovo pa je serija prva, ki vsebuje netopirski seks.

Vampirji s Staten Islanda podobno kot njihovi kolegi iz Welligtona referirajo na popkulturne mite o vampirjih, hkrati pa je njihova umestitev v čisto banalne dneve v nekem dolgočasnem predelu mesta in v vsakdanje nujnosti tista, ki zagotavlja unikaten komični učinek. Kar naši antijunaki počnejo v mraku, je vredno vsake minute gledanja, Clement in Waititi pa sta s svojim samosvojem satiričnim pristopom ta žanr zaznamovala za vedno.

EASY

ANA ŠTURM

Prizori iz (zakonskega) življenja

Na festivalu v Motovunu (23.–27. 7. 2019) so letos gostili Andrewa Bujalskega, enega ključnih avtorjev filmskega gibanja, znanega pod imenom mumblecore. Za prvi in morda najpomembnejši film gibanja velja njegov celovečerni prvenec **Funny Ha Ha** (2002, Andrew Bujalski), ki so ga med drugim zavrteli v sklopu motovunske retrospektive. *Funny Ha Ha* še danes deluje presenetljivo sveže in aktualno. Za mumblecore,

ki je na začetku novega milenija revitaliziral žanr ameriškega neodvisnega filma, je bilo prelomno leto 2005, ko sta bila poleg drugega filma Andrewa Bujalskega **Mutual Appreciation** (2005) na festivalu South by Southwest v Austinu predvajana še **The Puffy Chair** (2005) bratov Duplass, Marka in Jaya, ter **Kissing on the Mouth** (2005) Joeja Swanberga, s čimer so na prizorišče vstopili vsi štirje glavni režiserji gibanja.

Pod izrazom mumblecore se skrivajo mikrobudžetni in naturalistično posneti filmi, ki se osredotočajo na razmerja mladih odraslih. Po navadi so nastajali znotraj kroga prijateljev in stalnih sodelavcev. Majhne, iskrene pripovedi o vsakdanjih temah so večinoma sestavljene iz dolgih, realističnih ter bolj ali manj improviziranih dialogov. Čeprav je bilo gibanje precej kratkega značaja in so se njegovi ključni avtorji uspeli dobro uveljaviti v filmski industriji (poleg omenjenih lahko izpostavimo še »kraljico mumbecora« Greto Gerwig), je mogoče njegove – tako tematske kot produkcijske – ideje in odmeve zasledovati tudi danes. Duh mumbecora je v bolj mainstreamovske vode uspešno pripeljal Joe Swanberg, ki se je po kopici solidnih nizkoprorračunskih celovečercer – leta 2011 jih je v enem samem letu napisal, režiral in produciral kar šest – dokončno uveljavil z odličnim **Drinking Buddies** (2013). Lahkotnemu in z izbranim *soundtrackom* podložnemu filmu o štirih prijateljih, ki radi varijo in pijejo pivo, je sledil še topel sprejem filmov **Happy Christmas** (2014), v katerem se pojavi tudi Lena Dunham, in **Digging for Fire** (2015), ki ga je napisal skupaj z dolgoletnim sodelavcem, igralcem Jakobom Johnsonom. Kmalu za tem je z Netflixom podpisal pogodbo za serijo **Easy** (2016–2019).

Easy, kritiško sicer visoko cenjena, a relativno neznana serija, ki se je maja letos, po treh zelo konsistentnih in *binge-worthy* sezonah zaključila, je postavljena v Chicago, kjer živi tudi avtor. Liki so močno vpeti v režiserjev kulturni milje: gre za različne generacije umetnikov in intelektualcev srednjega razreda, ki skušajo skozi dolge pogovore s partnerji in prijatelji po najboljših močeh navigirati življenje v kaosu sodobnih odnosov. Swanbergov princip ustvarjanja tudi v Netflixovi produkciji ostaja podoben njegovim začetkom znotraj mumblecore gibanja. Za posamezen del je imel na voljo le štiri snemalne dni in je za vsako epizodo napisal štiristranski okvir zgodbe, igralci pa so nato dialoge improvizirali. Izbira igralcev je zato ključna, v seriji pa se pojavi kar nekaj Swanbergovih stalnih sodelavcev, med njimi že omenjeni Jake Johnson.

Swanberg vedno rad pripoveduje realistične zgodbe o življenju, kakršno je v resnici, v vsej svoji čudnosti. Like zato

pogosto postavlja v karseda nepredvidljive in neprijetne situacije. Zanimajo ga neoprijemljivi, prehodni trenutki naših življenj, ki se pripetijo nehote. *Easy* je antologija majhnih, vsakdanjih in kompleksno zgrajenih vinjet, ki svoj navdih črpa v življenju sodobnega človeka, njegovem *angstu* ter boju z anksioznostjo in osamljenostjo. Swanberg se v seriji loti odprtega zakona, Tinderja, *ménage à trois*, zveze na daljavo, dolgoletnega prijateljstva, ki se spremeni v razmerje, preizkušeni, ki jih paru prinese rojstvo otroka, pa tudi bolj banalnih reči, recimo kako biti v zvezi z nekom, ki je vegan, ti pa nisi.

Posamezne epizode so polne iskrenih in duhovitih razmislekov in vsem nam dobro znanih situacij, s katerimi se srečujemo vsak dan. Vsak del serije sledi določenemu liku, paru, družini oziroma njihovi izkušnji ali pa ideji, ki jo želi režiser skozi zgodbo predstaviti. V seriji imamo ljudi v njihovih dvajsetih, tridesetih in štiridesetih, različnih ras, etničnih pripadnosti in nacionalnih identitet ter različnih poklicev in seksualnih preferenc. Najbolj zanimive like in zgodbe Swanberg v drugi in tretji sezoni znova prikaže in njihove zgodbe nadaljuje, razvija in pogloblja. Znani obrazi iz prejšnjih delov ali prejšnjih sezon se spet pojavijo – včasih v samostojni zgodbi, spet drugič samo mimobežno. Swanberg na ta način ustvarja tudi širšo topografijo nekega mesta in ljudi, ki v njem živijo.

V prvem delu serije srečamo Kyla in Andi, zakonski par v zgodnjih štiridesetih, ki se po dolgoletni zvezi in dveh otrocih trudi ohraniti aktivno in zadovoljivo seksualno življenje. Odločita se, da bosta poskusila z odprtim zakonom. Ideja, ki jo Swanberg – poleg prednosti in pasti odprte zveze – v tem delu raziskuje, je tudi ta, da naj bi Andi strast do moža izgubila zato, ker je sama uspešna poslovna ženska, on pa je ostal doma, da skrbi za otroke. Epizoda se tako začne s pogovorom na zabavi po odprtju neke razstave, na kateri eden od njenih prijateljev spregovori o raziskavi, na katero je naletel pred kratkim in naj bi trdila, da imajo bolj »tradicionalni pari«, torej tisti, v katerih je dominanten moški, bolj zadovoljivo seksualno življenje. Swanberg v 30 minutah spretno in duhovito preigra možne odgovore in odvode omenjene trditve, pa tudi vse strahove in frustracije, ki jih ob tem doživljajo liki.

Njuna zgodba je vsekakor ena boljših in najbolj kompleksnih, zato predstavlja tudi hrbtnico serije, saj se k njej večkrat vrnemo. Kyle je sicer tudi dramatik in igravec v lokalnem gledališču. Dve soigralki, ki ju spoznamo v eni »njegovih« epizod, kasneje srečamo tudi v samostojnih zgodbah. Anabelle je starejša igralka in dolgoletna prijateljica striparskega genija Jacoba Malcota, v katerega je že daljši čas

zaljubljena, Sophie pa je šele na začetku igralske poti in čaka jo težka odločitev med ljubeznijo in kariero. Sophiejina sosedica je Joe, mlada lezbična aktivistka in veganka. Svojo zgodbo v seriji pa dobi tudi varuška, ki občasno pazi Andijine in Kylove otroke. Preplet različnih zgodb je ohlapen in organski. Gledalcu postopoma razkriva nepričakovane povezave med liki ter ustvarja nevsiljiv preplet in presek njihovih življenj.

Vsak del serije deluje kot samostojna celota, kot zaokrožen kratki film. *Easy* zato lahko gledate tudi v povsem poljubnem vrstnem redu. Najboljši primer, ki deluje kot *masterclass* v pisanju in režiji kratkega filma, hkrati pa demonstrira neverjetne možnosti te filmske forme, predstavlja šesta epizoda v drugi sezoni, naslovljena »Prodigal Daughter«. V tej miniaturni biblični mojstrovini nam Swanberg skozi premišljeno dramaturgijo, polno nepričakovanih obratov, predstavi zgodbo osemnajstletne Grace, ki ji starša za kazen, ker sta jo doma zalotila v postelji s fantom, naložita, da mora vsako soboto do dne, ko se vpiše na fakulteto, z njima v cerkev. Grace, ki je sicer ateistka, kazen vzame nekoliko preveč resno, kar ima za posledico plejado zabavnih in precej kočljivih situacij, ki prevprašujejo religijo, etiko in moralo.

Swanbergu sta z introspektivno in zabavno antologijsko serijo *Easy* uspeli dve ne tako zelo enostavni zadevi. Prva je ta, da je tudi po prehodu na Netflix ohranil veliko mero neodvisnega duha in ostal zvest svojemu avtorskemu podpisu – od kompleksnih in večplastnih likov, prek naturalističnega stila, do improviziranega dialoga. Najboljše elemente mumblecora je uspešno prenesel v format televizijske serije. Poleg tega mu je v treh sezonah, v katerih je sam napisal in režiral vseh 25 epizod, vso prvo sezono pa je sam tudi zmontiral, uspelo ohraniti zavidljivo raven kakovosti in konsistence. Tudi zato upamo, da bo svoje like – v televizijski ali filmski obliki – še kdaj obiskal in njihove zgodbe nadaljeval.